Biuletyn
Polonistyczny

24.03.2019
Data wydarzenia: 01.12.2019 - 02.12.2019

Biografie i polityka. Udział Żydów i osób pochodzenia żydowskiego w ruchach lewicowych w XIX i XX wieku w Polsce

Typ wydarzenia: Konferencja
Miejscowość: Warszawa
Organizatorzy: Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Zaangażowanie Żydów w działalność lewicowych ruchów politycznych na ziemiach polskich w XIX i XX wieku to temat trudny i złożony. Żydzi działali zarówno w żydowskich, jak i w nie-żydowskich ruchach lewicowych i organizacjach politycznych. Jedną z grup stanowili bundowcy czy też członkowie syjonistycznych ruchów robotniczych, którzy otwarcie łączyli tożsamość żydowską z lewicową ideologią.

Sytuacja jest bardziej skomplikowana w przypadku działaczy pochodzenia żydowskiego aktywnych w ugrupowaniach nie-żydowskich, którzy sami często nie uważali się za Żydów, ale byli postrzegani jako Żydzi przez innych. Dodatkowym problemem jest fakt, że w odniesieniu do XIX wieku pojęcia „polscy Żydzi” czy nawet „Polska” są mylące. Żydzi zamieszkujący ziemie przedrozbiorowej Polski wiązali się z nie tylko polskimi ruchami lewicowymi, ale także niemieckimi, rosyjskimi czy austro-węgierskimi.

Zaangażowanie Żydów lub osób pochodzenia żydowskiego w ruchy lewicowe (socjalistyczne, komunistyczne, lewicowo-syjonistyczne itd.), a w szczególności piastowanie przez niektórych z nich wysokich stanowisk w latach rewolucji czy potem w państwach bloku sowieckiego, jest nieustającym przedmiotem debat i publicznego zainteresowania. Z jednej strony mit żydowskich komunistów jako "żydowskich sprawców" był i jest używany jako narzędzie do wzbudzania nastrojów antykomunistycznych lub nacjonalistycznych. Z drugiej strony historiografia, zwłaszcza zachodnia, przedstawia zaangażowanie „Żydów” w ruchy lewicowe jako przykład walki – często nieudanej – o polityczną i społeczną równość. Prezentujący tę perspektywę badacze kładą nacisk głównie na niepowodzenia żydowskich rewolucjonistów, czyniąc żydowskich komunistów ofiarami stalinizmu i reżimów komunistycznych w Europie Wschodniej i Środkowo-Wschodniej. Trwałość tych sprzecznych poglądów zasługuje na dyskusję i głębszą refleksję naukową.

Celem naszej konferencji jest wyjście poza ten schemat. Zamiast tego chcielibyśmy nakreślić obraz rzeczywistego zaangażowania Żydów i osób pochodzenia żydowskiego w działalność ruchów lewicowych na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. W celu prześledzenia dróg indywidualnych wyborów ideowych proponujemy ujęcie tematu z perspektywy biograficznej. Zachęcamy zatem badaczy do nadsyłania zgłoszeń opartych na analizie egodokumentów, takich jak dzienniki, korespondencja, wspomnienia czy wywiady.

Na konferencji chcielibyśmy przedyskutować m.in. **następujące kwestie:**
. czy żydowskie pochodzenie odgrywało istotną rolę w wyborze drogi politycznej?
. czy inne czynniki, poza pochodzeniem, wpływały na przynależność do konkretnego ugrupowania politycznego?
. w jaki sposób zaangażowanie lewicowe kształtowało stosunek Żydów i osób pochodzenia żydowskiego do państw zaborczych, ruchów międzynarodowych, jak również wobec Polski i polskiej tożsamości narodowej?
. jak oceniano własne lewicowe zaangażowanie z perspektywy czasu?

Odpowiedzi na te i inne pytania pozwolą rzucić nowe światło na charakter zaangażowania polskich Żydów w ruchach lewicowych.
Proponowane zagadnienia:
1. Biografie: losy indywidualne i zbiorowe żydowskich lewicowców; okoliczności zaangażowania społeczne i polityczne w ruchy i organizacje lewicowe; autoidentyfikacja; alternatywy dla zaangażowania lewicowego; splątane ideologie (np. lewicowi syjoniści); międzypokoleniowy przekaz wartości.
2. Metodologie: wykorzystanie metody biograficznej, kategorii płci kulturowej, historii mówionej itp.
3. Ideologie: atrakcyjność idei lewicowych dla polskich Żydów (socjalizm, komunizm, lewicowy syjonizm itd.).
4. Polityka historyczna i historia kulturowa: odbiór i instrumentalizacja biografii „żydowskich” lewicowców.

Chętnie odpowiemy na pytania związane z konferencją: geopconference@polin.pl.

Komitet Naukowy:
Dr François Guesnet, UCL
Prof. Yvonne Kleinmann, Centrum Studiów Polonoznawczych im. Aleksandra Brücknera
Dr Agnieszka Mrozik, PAN
Dr hab. Joanna Nalewajko-Kulikov, PAN
Prof. Antony Polonsky, Muzeum POLIN
Prof. David Rechter, Oxford University
Dr Stephan Stach, Muzeum POLIN (sekretarz)
Dr Michał Trębacz, Muzeum POLIN

Organizatorzy:

Konferencja jest możliwa dzięki wsparciu Taube Philanthropies, William K. Bowes, Jr. Foundation oraz Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce.

Data zgłaszania prelegentów: 31.05.2019
Do pobrania:

- CFP_Biografie_i_Polityka.pdf
- CFP_Biographies_and_Politics.pdf

Słowa kluczowe: polityka, Żydzi, biografie